

Codul penal

Codul de procedură penală

- decizii ale Curții Constituționale
- recursuri în interesul legii
- hotărâri prealabile
- legislație conexă
- hotărâri C.E.D.O.
- index alfabetic

Ediție îngrijită și adnotată de
Prof. univ. dr. Tudorel TOADER

Actualizată la data de
15 septembrie 2023

Editura
Hamangiu
2023

Cuprins general

CODUL PENAL	1
<i>Index</i>	224
Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (<i>extras</i>)	234
CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ	241
<i>Index</i>	645
Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (<i>extras</i>)	660

Legislație conexă: Legea nr. 118/2019 privind Registrul național automatizat cu privire la persoanele care au comis infracțiuni sexuale, de exploatare a unor persoane sau asupra minorilor (M. Of. nr. 522 din 26 iunie 2019).

Capitolul IX. Infracțiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private

Art. 224. Violarea de domiciliu. (1) Pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea, fără consimțământul persoanei care le folosește, ori refuzul de a le părăsi la cererea acesteia se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul în care fapta este săvârșită de o persoană înarmată, în timpul nopții ori prin folosire de calități mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. [R.A.: art. 192 CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 27 alin. (1)-(2) C. Rom.; ► art. 8 parag. 1 CEDO; ► art. 7 CDFUE.

Art. 225. Violarea sediului profesional. (1) Pătrunderea fără drept, în orice mod, în oricare dintre sediile unde o persoană juridică sau fizică își desfășoară activitatea profesională ori refuzul de a le părăsi la cererea persoanei îndreptățite se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2) În cazul în care fapta este săvârșită de o persoană înarmată, în timpul nopții ori prin folosire de calități mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani sau amenda.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

Legislație conexă: ► art. 27 alin. (1)-(2) C. Rom.; ► art. 8 parag. 1 CEDO; ► art. 7 CDFUE.

Art. 226. Violarea vieții private. (1) Atingerea adusă vieții private, fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de aceasta sau a unei convorbiri private se pedepsește cu închisoare de la o lună la 6 luni sau cu amendă.

(2) Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, fără drept, a sunetelor, convorbirilor ori a imaginilor prevăzute în alin. (1), către o altă persoană sau către public, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 2 ani sau cu amendă.

(2)^[1] Divulgarea, difuzarea, prezentarea sau transmiterea, în orice mod, a unei imagini intime a unei persoane identificate sau identificabile după informațiile furnizate, fără consimțământul persoanei înfățișate, de natură să provoace acesteia o suferință psihică sau să aducă atingere imaginii sale, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2)² Prin *imagine intimă* se înțelege orice reproducere, indiferent de suport, a imaginii unei persoane nude, care își expune total sau parțial organele genitale,

^[1] Alin. (2)¹ și (2)² ale art. 226 au fost introduse prin art. unic pct. 1 din Legea nr. 171/2023.

anusul sau zona pubiană sau, în cazul femeilor, și sâni, ori care este implicată într-un raport sexual sau act sexual.

(3) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.

(4) Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin. (1) și (2) săvârșită^[1]:

a) de către cel care a participat la întâlnirea cu persoana vătămată în cadrul căreia au fost surprinse sunetele, convorbirile sau imaginile, dacă justifică un interes legitim;

b) dacă persoana vătămată a acționat explicit cu intenția de a fi văzută ori auzită de făptuitor;

c) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni;

d) dacă surprinde fapte de interes public, care au semnificație pentru viața comunității și a căror divulgare prezintă avantaje publice mai mari decât prejudiciul produs persoanei vătămate.

(4)^[2] Nu constituie infracțiune fapta prevăzută la alin. (2¹) dacă făptuitorul surprinde săvârșirea unei infracțiuni sau contribuie la dovedirea săvârșirii unei infracțiuni.

(5) Plasarea, fără drept, de mijloace tehnice de înregistrare audio sau video, în scopul săvârșirii faptelor prevăzute în alin. (1) și alin. (2), se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 51/2021 (M. Of. nr. 1050 din 3 noiembrie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Oradea, Secția penală și pentru cauze cu minori, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Tipicitatea infracțiunii de violare a vieții private în modalitatea incriminată de art. 226 alin. (2) din Codul penal este condiționată de deținerea unor sunete, convorbiri ori imagini realizate fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de acestea sau a unei convorbiri private?”, și a stabilit:

„Tipicitatea infracțiunii de violare a vieții private în modalitatea incriminată de art. 226 alin. (2) din Codul penal nu este condiționată de deținerea unor sunete, convorbiri ori imagini realizate fără drept, prin fotografierea, captarea sau înregistrarea de imagini, ascultarea cu mijloace tehnice sau înregistrarea audio a unei persoane aflate într-o locuință sau încăpere ori dependință ținând de acestea sau a unei convorbiri private”.

Legislație conexă: ► art. 26 alin. (1) C. Rom.; ► art. 8 CEDO; ► art. 7 CDFUE.

Hotărâri C.E.D.O. Noțiunea de „casă” („home”) din art. 8 par. 1 CEDO nu include numai locuința unei persoane. Termenul „domiciliu” („domicile”) din versiunea franceză a art. 8 are o conotație mai largă decât cuvântul „casă” („home”) și se poate extinde, de exemplu, la biroul profesional al unei persoane (cauza *Buck c. Germaniei*, Hotărârea din 28 aprilie 2005, §31). Viața privată a unei persoane poate fi vizată de măsurile luate în afara spațiului său de locuit sau a unei locuințe private (cauza *Uzun c. Germaniei*, Hotărârea din 2 septembrie 2010, §44). Astfel, în conformitate cu jurisprudența Curții, apelurile telefonice efectuate din spațiile comerciale, inclusiv dintr-un birou al unui funcționar public, sunt acoperite de

^[1] Partea introductivă de la alin. (4) al art. 226 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 2 din Legea nr. 171/2023.

^[2] Alin. (4¹) al art. 226 a fost introdus prin art. unic pct. 3 din Legea nr. 171/2023.

noțiunile de „viață privată” și „corespondență” în sensul art. 8 parag. 1 (cauza *Halford c. Regatului Unit*, Hotărârea din 25 iunie 1997, §44). E-mail-urile și comunicările schimbate prin intermediul unui cont de mesagerie și transmise de la servicii sunt protejate în mod similar în temeiul art. 8, la fel informațiile obținute din monitorizarea utilizării în scopuri personale a internetului [cauzele *Copland c. Regatului Unit*, Hotărârea din 3 aprilie 2007, §41, și *Bărbulescu c. României* (MC), Hotărârea din 5 septembrie 2017, §§73-81]. Curtea a constatat, de asemenea, că o percheziție a biroului unui procuror a reprezentat o ingerință în „viața privată” (cauza *Peev c. Bulgariei*, Hotărârea din 26 iulie 2007, §§7-40), la fel filmarea ascunsă a unei persoane în sediul poliției (cauza *Perry c. Regatului Unit*, Hotărârea din 17 iulie 2003, §§36-43). În cazurile menționate mai sus, pentru a decide dacă a existat o ingerință în drepturile garantate de art. 8, Curtea a folosit testul „așteptării rezonabile de confidențialitate”. Totuși, s-a observat că așteptările rezonabile ale unei persoane privind viața sa privată, deși semnificative, nu sunt neapărat concluzive. Încălcărilor vieții private sunt puse în discuție odată cu apariția oricărei înregistrări sistematice ori permanente, chiar dacă o astfel de înregistrare audio sau video a fost făcută în timp ce persoana se afla într-un loc public. În prezenta cauză, Curtea notează că nu există nicio dovadă că angajatorul l-a avertizat pe reclamant că biroul său ar putea fi filmat sau că apelurile sale telefonice ar putea fi supuse interceptării. Așadar, reclamantul a avut o așteptare rezonabilă de confidențialitate în biroul său, inclusiv pentru orice apeluri telefonice făcute de aici. De asemenea, este semnificativ faptul că reclamantul a fost filmat și înregistrările au fost stocate, examinate de terți fără cunoștința sau consimțământul său și folosite ca probe în procesul penal. Prin urmare, măsurile de supraveghere împotriva reclamantului au constituit o ingerință în „viața privată” în sensul art. 8 parag. 1. O astfel de ingerință va da naștere unei încălcări a art. 8 CEDO, cu excepția cazului în care se poate demonstra că este „în conformitate cu legea”, a vizat unul sau mai multe scopuri legitime, astfel cum sunt definite în al doilea paragraf al art. 8, și a fost necesară „într-o societate democratică” pentru a atinge aceste obiective (cauza *Goranova-Karaenava c. Bulgariei*, Hotărârea din 8 martie 2011, §45). Formularea „în conformitate cu legea” impune ca măsura contestată să aibă atât o bază juridică internă, cât și să fie compatibilă cu statul de drept, fiind menționată expres în preambulul Convenției și inerentă obiectului și scopului art. 8. Legea trebuie astfel să îndeplinească cerințele de calitate: să fie accesibilă persoanei în cauză și să fie previzibilă în ceea ce privește efectele ei [cauza *Roman Zakharov c. Rusiei* (MC), Hotărârea din 4 decembrie 2015, §228] (cauza *Akhlyustin c. Rusiei*, Hotărârea din 7 noiembrie 2017).

Art. 227. Divulgarea secretului profesional. (1) Divulgarea, fără drept, a unor date sau informații privind viața privată a unei persoane, de natură să aducă un prejudiciu unei persoane, de către acela care a luat cunoștință despre acestea în virtutea profesiei ori funcției și care are obligația păstrării confidențialității cu privire la aceste date, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

(2) Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. [R.A.: art. 196 CP 1969]

Legislație conexă: ► art. 26 alin. (1) C. Rom.; ► art. 8 CEDO; ► art. 7 și art. 8 CDFUE; ► Regulamentul (UE) 2016/679 din 27 aprilie 2016 al Parlamentului European și al Consiliului privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date (Regulamentul general privind protecția datelor) (J.O. L 119 din 4 mai 2016); ► Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicațiilor electronice (M. Of. nr. 1101 din 25 noiembrie 2004); ► art. 27 din Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată (M. Of. nr. 190 din 18 martie 2014); ► art. 45 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată (M. Of. nr. 440 din 24 mai 2018); ► art. 15 din Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică,

republicată (M. Of. nr. 316 din 30 aprilie 2014); ► art. 69 din Legea nr. 487/2002 a sănătății mintale și a protecției persoanelor cu tulburări psihice, republicată (M. Of. nr. 652 din 13 septembrie 2012); ► art. 37 din Legea nr. 46/2003 privind drepturile pacientului (M. Of. nr. 51 din 29 ianuarie 2003).

Hotărâri C.E.D.O. Informațiile personale privitoare la un pacient aparțin vieții sale private. Protecția datelor cu caracter personal, nu în ultimul rând a datelor medicale, este de o importanță fundamentală pentru ca o persoană să se bucure de dreptul său la respectarea vieții private și de familie garantat de art. 8 CEDO. Respectarea confidențialității datelor privind sănătatea este un principiu vital în sistemele juridice ale tuturor părților contractante la Convenție. Este esențial nu numai să se respecte sentimentul de confidențialitate al unui pacient, ci și să se păstreze încrederea în profesia medicală și în serviciile de sănătate în general. Fără această protecție, persoanele care au nevoie de asistență medicală pot fi împiedicate să dezvăluie asemenea informații personale și intime, care ar putea fi necesare pentru a beneficia de un tratament adecvat, și chiar să caute o astfel de asistență, punând astfel în pericol propria lor sănătate și, în cazul bolilor transmisibile, pe cea a comunității. Prin urmare, dreptul intern trebuie să ofere garanții adecvate pentru a împiedica orice astfel de comunicare sau divulgare a datelor personale de sănătate, care ar putea fi incompatibilă cu garanțiile prevăzute la art. 8. De asemenea, informațiile despre viața sexuală a unei persoane, precum și integritatea morală intră sub incidența acestui text din Convenție. Tot astfel, informațiile referitoare la starea de sănătate mintală, prin însăși natura lor, constituie date cu caracter personal foarte sensibile, indiferent dacă indică un diagnostic medical particular. Prin urmare, divulgarea acestor informații intră în domeniul de aplicare al art. 8. Curtea a constatat anterior că dezvăluirea de către o clinică, fără acordul unui pacient, a dosarelor medicale care conțin date foarte personale și sensibile despre un pacient, inclusiv informații referitoare la un avort, către Oficiul de Asigurări Sociale și, prin urmare, către un cerc mai larg de funcționari publici a constituit o ingerință în dreptul pacientului la respectarea vieții private. Dezvăluirea datelor medicale de către instituțiile medicale către un ziar, un parchet și un angajator al unui pacient și colectarea datelor medicale ale unui pacient de către o instituție responsabilă cu monitorizarea calității asistenței medicale au fost, de asemenea, considerate ingerințe în dreptul la respectarea vieții private (*cauza Mockutė c. Lituaniei, Hotărârea din 27 februarie 2018*).

Art. 330. Dispozițiile privitoare la măsurile preventive sau asigurătorii. Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului, rechizitoriul poate să cuprindă și propunerea de luare, menținere, revocare sau de înclocuire a unei măsuri preventive ori a unei măsuri asigurătorii. *[R.A.: art. 267 CPP 1968]*

Art. 331. Dispozițiile privitoare la măsurile de siguranță. Dacă apreciază că față de inculpat este necesară luarea unei măsuri de siguranță cu caracter medical, procurorul, prin rechizitoriu, propune luarea acelei măsuri. *[R.A.: art. 267 CPP 1968]*

Capitolul VI. Reluarea urmăririi penale

Art. 332. Cazurile de reluare a urmăririi penale. (1) Urmărirea penală este reluată în caz de:

- a) încetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de către judecătorul de cameră preliminară;
- c) redeschidere a urmăririi penale.

(2) Reluarea urmăririi penale nu poate avea loc dacă a intervenit o cauză care împiedică punerea în mișcare a acțiunii penale sau continuarea procesului penal. *[R.A.: art. 270 CPP 1968]*

Art. 333. Reluarea urmăririi penale după suspendare. Reluarea urmăririi penale după suspendare are loc când se constată de procuror ori de organul de cercetare penală, după caz, că a încetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penală care constată că a încetat cauza de suspendare înaintează dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluării. *[R.A.: art. 271 CPP 1968]*

Art. 334. Reluarea urmăririi penale în caz de restituire. (1) Urmărirea penală este reluată atunci când judecătorul de cameră preliminară a dispus restituirea cauzei la parchet în temeiul art. 346 alin. (3) lit. b).

(2)^[1] În cazul în care hotărârea se întemeiază pe dispozițiile art. 346 alin. (3) lit. a), reluarea se dispune de către conducătorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevăzut de lege, numai atunci când constată că pentru remediarea neregularității este necesară efectuarea unor acte de urmărire penală. Prin ordonanța de reluare a urmăririi penale se vor menționa și actele ce urmează a fi efectuate.

(3) În cazurile de restituire prevăzute la alin. (1) și (2) procurorul efectuează urmărirea penală ori, după caz, trimite cauza la organul de cercetare, dispunând prin ordonanță actele de urmărire penală ce urmează a fi efectuate. *[R.A.: art. 272 CPP 1968]*

Art. 335. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale. (1) Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția constată, ulterior, că nu a existat împrejurarea pe care se întemeia clasarea, infirmă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale. Dispozițiile art. 317 se aplică în mod corespunzător.

^[1] Alin. (2) al art. 334 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 214 din Legea nr. 255/2013.

(2)^[1] În cazul în care au apărut fapte sau împrejurări noi din care rezultă că a dispărut împrejurarea pe care se întemeia clasarea, procurorul revocă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.

(3)^[2] Când constată că suspectul sau inculpatul nu și-a îndeplinit cu rea-credință obligațiile stabilite conform art. 318 alin. (6), procurorul revocă ordonanța și dispune redeschiderea urmăririi penale.

(4) Redeschiderea urmăririi penale este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, în termen de cel mult 3 zile, sub sancțiunea nulității. Judecătorul de cameră preliminară hotărăște prin încheiere motivată, în camera de consiliu, cu citarea suspectului sau, după caz, a inculpatului și cu participarea procurorului, asupra legalității și temeiniciei ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale. Neprezentarea persoanelor legal citate nu împiedică soluționarea cererii de confirmare.

(4)^[3] Judecătorul de cameră preliminară, soluționând cererea de confirmare, verifică legalitatea și temeinicia ordonanței prin care s-a dispus redeschiderea urmăririi penale pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate. Încheierea judecătorului de cameră preliminară este definitivă.

(5)^[4] În cazul în care s-a dispus clasarea, redeschiderea urmăririi penale are loc și atunci când judecătorul de cameră preliminară a admis plângerea împotriva soluției și a trimis cauza la procuror în vederea completării urmăririi penale. Dispozițiile judecătorului de cameră preliminară sunt obligatorii pentru organul de urmărire penală.

(6)^[5] Dacă procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția infirmă soluția de netrimiteră în judecată și dispune redeschiderea urmăririi penale, anterior comunicării ordonanței care cuprinde această soluție, redeschiderea urmăririi penale nu este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară. **[R.A.: art. 273 CPP 1968]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 23/2020 (M. Of. nr. 52 din 18 ianuarie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală privind reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale, a stabilit:

„Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în cazul infirmării unei soluții dispuse de către un procuror din cadrul parchetelor din subordine ori structurilor specializate ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism), nu are în toate situațiile calitatea expres prevăzută de art. 335

^[1] Alin. (2) al art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 215 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (3) și (4) ale art. 335 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 84 din O.U.G. nr. 18/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 496/2015 (M. Of. nr. 708 din 22 septembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă prevăzută la art. 335 alin. (4) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară hotărăște „fără participarea procurorului și a suspectului sau, după caz, a inculpatului”, este neconstituțională.

^[3] Alin. (4)¹ al art. 335 a fost introdus prin art. II pct. 85 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[4] Alin. (5) al art. 335 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 86 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[5] Alin. (6) al art. 335 a fost introdus prin art. II pct. 87 din O.U.G. nr. 18/2016.

alin. (1) din Codul de procedură penală în care se face referire la «procurorul ierarhic superior celui care a dispus soluția».

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 27/2015 (M. Of. nr. 919 din 11 decembrie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: dacă ordonanța procurorului ierarhic superior, prin care în baza art. 335 alin. (1) din Codul de procedură penală este admisă plângerea persoanei vătămate și se dispun înfirmarea ordonanței procurorului și redeschiderea urmăririi penale, este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară potrivit art. 335 alin. (4) din Codul de procedură penală și a stabilit:

„Redeschiderea urmăririi penale prevăzută de art. 335 din Codul de procedură penală este supusă confirmării judecătorului de cameră preliminară, atât în urma înfirmării soluției procurorului de către procurorul ierarhic superior în procedura prevăzută de art. 336 și urm. din Codul de procedură penală, cât și în cazul înfirmării dispuse din oficiu”.

Hotărâri C.E.D.O. Potrivit jurisprudenței Curții, ordonanța prin care un procuror ierarhic superior a dispus redeschiderea unei proceduri încheiate printr-o condamnare definitivă, ordonanță care este rezultatul unei simple reexaminări a faptelor în lumina legislației aplicabile, în lipsa unor fapte sau probe noi ori recent descoperite și fără să fi fost identificat un viciu fundamental în cadrul acestei proceduri, nu este inclusă în circumstanțele excepționale menționate la art. 4 parag. 2 din Protocolul nr. 7, care justifică o posibilă redeschidere a procedurii. Chiar presupunând că ar putea fi de acord cu faptul că redeschiderea urmăririi penale față de reclamant a fost determinată de erorile comise de procuror atunci când a apreciat circumstanțele specifice ale cauzei reclamantului în lumina legislației aplicabile, Curtea reiterează faptul că greșelile sau erorile autorităților statului ar trebui să fie în beneficiul acuzatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei greșeli făcute de organul de urmărire penală sau de o instanță trebuie suportat de stat, iar erorile nu trebuie remediate în detrimentul persoanei în cauză. Simpla apreciere că ancheta desfășurată în cauza reclamantului a condus la o scoatere „eronată” de sub urmărire penală nu poate, în sine, în lipsa unor erori judiciare sau a unor încălcări grave ale procedurii judiciare, a unui abuz de putere, a unor erori vădite în aplicarea dreptului material sau a altor motive importante legate de interesele justiției, să indice existența unui viciu fundamental în procedura anterioară. În caz contrar, povara consecințelor lipsei de diligență a organelor de urmărire penală în cursul cercetării preliminare ar fi transferată în întregime către reclamant și, mai important, o simplă alegație privind existența unei deficiențe sau a unei erori în cadrul anchetei, oricât de minoră și nesemnificativă ar fi, ar crea posibilitatea nelimitată ca acuzarea să comită un abuz de procedură, solicitând redeschiderea unei proceduri încheiate (*cauza Stăvilă c. României, Hotărârea din 1 martie 2022, M. Of. nr. 288 din 6 aprilie 2023*).

Capitolul VII. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală

Art. 336. Dreptul de a face plângere. (1) Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime.

(2) Plângerea se adresează procurorului care supraveghează activitatea organului de cercetare penală și se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penală.

(3) Introducerea plângerii nu suspendă aducerea la îndeplinire a măsurii sau a actului care formează obiectul plângerii. [R.A.: art. 275 CPP 1968]

Art. 337. Obligația de înaintare a plângerii. Când plângerea a fost depusă la organul de cercetare penală, acesta este obligat ca în termen de 48 de ore de la primirea ei să o înainteze procurorului împreună cu explicațiile sale, atunci când acestea sunt necesare. [R.A.: art. 276 CPP 1968]

Art. 338. Termenul de rezolvare. Procurorul este obligat să rezolve plângerea în termen de cel mult 20 de zile de la primire și să comunice de îndată persoanei care a făcut plângerea un exemplar al ordonanței. [R.A.: art. 277 CPP 1968]

Art. 339. Plângerea împotriva actelor procurorului. (1)^[1] Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă, după caz, de prim-procurorul parchetului, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel, de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(2) În cazul când măsurile și actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe lângă curtea de apel, ale procurorului șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozițiilor date de către aceștia, plângerea se rezolvă de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător atunci când ierarhia funcțiilor într-o structură a parchetului e stabilită prin lege specială.

(4)^[2] În cazul soluțiilor de clasare, plângerea se face în termen de 20 de zile de la comunicarea copieii actului prin care s-a dispus soluția.

(5) Ordonanțele prin care se soluționează plângerile împotriva soluțiilor, actelor sau măsurilor nu mai pot fi atacate cu plângere la procurorul ierarhic superior și se comunică persoanei care a făcut plângerea și celorlalte persoane interesate.

(6) Dispozițiile art. 336-338 se aplică în mod corespunzător, dacă legea nu dispune altfel. [R.A.: art. 278 CPP 1968]

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 9/2022 (M. Of. nr. 465 din 10 mai 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a stabilit:

„Organul judiciar competent să soluționeze plângerea persoanei nemulțumite în ipoteza în care procurorul ierarhic superior celui care a emis soluția de clasare a admis-o, a înfirmat soluția procurorului de caz și a dat o nouă soluție de clasare, pentru alte motive decât cele invocate de petent, în raport cu dispozițiile art. 339 alin. (5) din Codul de procedură penală, este judecătorul de cameră preliminară”.

Art. 340. Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimiteră în judecată. (1)^[3] Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 poate face plângere, în

^[1] Alin. (1) și (2) ale art. 339 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. II pct. 88 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Alin. (4) al art. 339 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 88 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[3] Alin. (1) al art. 340 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 89 din O.U.G. nr. 18/2016.

termen de 20 de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

(2) Dacă plângerea nu a fost rezolvată în termenul prevăzut la art. 338, dreptul de a face plângere poate fi exercitat oricând după împlinirea termenului de 20 de zile în care trebuia soluționată plângerea, dar nu mai târziu de 20 de zile de la data comunicării modului de rezolvare.

(3)^[1] Plângerea trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului ori, pentru persoana juridică, denumirea, sediul, indicarea reprezentantului legal ori convențional, data ordonanței sau a rechizitoriului atacat, numărul de dosar și denumirea parchetului, indicarea motivelor plângerii.

(4) Dispozițiile art. 289 alin. (3)-(5) se aplică în mod corespunzător.

(5) În cazul în care nu cuprinde data ordonanței sau a rechizitoriului atacate, numărul de dosar și denumirea parchetului, plângerea se restituie pe cale administrativă, situație în care completarea plângerii poate fi efectuată nu mai târziu de 20 de zile de la data restituirii. **[R.A.: art. 278¹ alin. (1) și (2) CPP 1968]**

Art. 341.^[2] Soluționarea plângerii de către judecătorul de cameră preliminară.

(1) După înregistrarea plângerii la instanța competentă, aceasta se trimite în aceeași zi judecătorului de cameră preliminară. Plângerea greșit îndreptată se trimite pe cale administrativă organului judiciar competent.

(2)^[3] Judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul de soluționare și dispune citarea petentului și a intimaților și încunoștințarea procurorului, cu mențiunea că pot depune note scrise cu privire la admisibilitatea ori temeinicia plângerii. Dacă în cauză a fost pusă în mișcare acțiunea penală, petentul și intimații pot formula cereri și ridica excepții și cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale.

(3) Procurorul, în termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicării prevăzute la alin. (2), transmite judecătorului de cameră preliminară dosarul cauzei.

(4) În situația în care plângerea a fost depusă la procuror, acesta o va înainta, împreună cu dosarul cauzei, instanței competente.

(5)^[4] Plângerea se soluționează în camera de consiliu, cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunțată în camera de consiliu. Neprezentarea persoanelor citate conform alin. (2) nu împiedică soluționarea plângerii.

(5)^[5] Judecătorul de cameră preliminară, soluționând plângerea, în cazul prevăzut la alin. (6) verifică soluția atacată pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror înscrisuri noi prezentate, iar în cazul prevăzut la alin. (7),

^[1] Alin. (3)-(5) ale art. 340 au fost introduse prin art. II pct. 90 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 218 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Alin. (2) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 91 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[4] Alin. (5) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 91 din O.U.G. nr. 18/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 599/2014 (M. Of. nr. 886 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 341 alin. (5) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță asupra plângerii „fără participarea petentului, a procurorului și a intimaților”, este neconstituțională.

^[5] Alin. (5)¹ al art. 341 a fost introdus prin art. II pct. 92 din O.U.G. nr. 18/2016 și este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 din Legea nr. 201/2023.

pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricărui alte mijloace de probă.

(6) În cauzele în care nu s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară poate dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a începe sau pentru a completa urmărirea penală ori, după caz, pentru a pune în mișcare acțiunea penală și a completa urmărirea penală;

c)^[1] admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7) În cauzele în care s-a dispus punerea în mișcare a acțiunii penale, judecătorul de cameră preliminară:

1. respinge plângerea ca tardivă sau inadmisibilă;

2. verifică legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale, exclude probele nelegal administrate ori, după caz, sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii și:

a) respinge plângerea ca nefondată;

b) admite plângerea, desființează soluția atacată și trimite motivat cauza la procuror pentru a completa urmărirea penală;

c) admite plângerea, desființează soluția atacată și dispune începerea judecății cu privire la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, când probele legal administrate sunt suficiente, trimitând dosarul spre repartizare aleatorie;

d) admite plângerea și schimbă temeiul de drept al soluției de clasare atacate, dacă prin aceasta nu se creează o situație mai grea pentru persoana care a făcut plângerea.

(7¹)^[2] În cazul în care, ulterior sesizării judecătorului de cameră preliminară, procurorul ierarhic superior admite plângerea și dispune infirmarea soluției atacate, plângerea va fi respinsă ca rămasă fără obiect. Cheltuielile judiciare avansate de stat rămân în sarcina acestuia.

^[1] Menționăm că, prin Decizia nr. 733/2015 (M. Of. nr. 59 din 27 ianuarie 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 341 alin. (6) lit. c) și, prin extindere, ale art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. d) CPP sunt neconstituționale prin împiedicarea accesului la justiție în cazul soluțiilor de renunțare la urmărirea penală. De asemenea, prin Decizia nr. 33/2015 (M. Of. nr. 36 din 19 ianuarie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, statuase că, în aplicarea dispozițiilor art. 341 alin. (6) lit. c) CPP, judecătorul de cameră preliminară investit cu soluționarea plângerii împotriva soluției de renunțare la urmărirea penală poate dispune admiterea plângerii și schimbarea soluției de renunțare la urmărirea penală în soluția de clasare, atunci când petentul invocă unul dintre temeiurile de drept care atrag ca o consecință imediată pronunțarea unei soluții de clasare. Ambele probleme au fost soluționate de legiuitor ca urmare a modificării prin O.U.G. nr. 18/2016 a dispozițiilor art. 318 privind renunțarea la urmărirea penală.

^[2] Alin. (7¹) al art. 341 a fost introdus prin art. II pct. 93 din O.U.G. nr. 18/2016.

(8)^[1] Încheierea prin care s-a pronunțat una dintre soluțiile prevăzute la alin. (6), alin. (7) pct. 1, pct. 2 lit. a), b) și d) și alin. (7)¹) este definitivă.

(9)^[2] În cazul prevăzut la alin. (7) pct. 2 lit. c), în termen de 3 zile de la comunicarea încheierii procurorul, petentul și intimații pot face, motivat, contestație cu privire la dispoziția de începere a judecății, precum și cu privire la modul de soluționare a excepțiilor privind legalitatea administrării probelor și a efectuării urmăririi penale.

(10)^[3] Contestația se depune la judecătorul care a soluționat plângerea și se înaintează spre soluționare judecătorului de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori, când instanța sesizată cu plângere este Înalta Curte de Casație și Justiție, completului competent potrivit legii, care o soluționează în camera de consiliu, cu citarea petentului și a intimaților și cu participarea procurorului, prin încheiere motivată, pronunțată în camera de consiliu, putând dispune una dintre următoarele soluții:

a) respinge contestația ca tardivă, inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, și menține dispoziția de începere a judecății;

b) admite contestația, desființează încheierea și rejudecă plângerea potrivit alin. (7) pct. 2, dacă excepțiile cu privire la legalitatea administrării probelor ori a efectuării urmăririi penale au fost greșit soluționate.

(11) Probele care au fost excluse nu pot fi avute în vedere la judecarea în fond a cauzei. [**R.A.:** art. 278¹ alin. (3)-(13) CPP 1968]

Hotărâri C.E.D.O. 1. În cazul de față, Curtea constată că procedurile în fața judecătorului de cameră preliminară au vizat etapa preliminară a procedurii privind acțiunea penală, singură sau împreună cu acțiunea părții civile. (...) scopul principal al acestor proceduri este de a decide dacă va începe judecata într-un proces penal sau dacă se va pune capăt litigiului. Printre altele, judecătorul de cameră preliminară este chemat să examineze legalitatea unui act de punere sub acuzare sau a unei decizii de a nu pune sub acuzare ori a deciziilor procurorului de a întrerupe sau de a închide urmărirea penală. Activitățile acestui judecător nu privesc fondul cauzei, iar deciziile sale nu au ca scop determinarea elementelor esențiale ale presupusei infracțiuni, și anume fapta, persoana care a comis-o și vinovăția acesteia, nici pretențiile părții civile în cadrul procedurilor penale. Aceste aspecte menționate anterior pot fi stabilite de instanța penală numai în etapa judecății. (...) Desigur, în funcție de circumstanțe, astfel de decizii ar putea avea un efect mai mult sau mai puțin extins asupra examinării laturii civile, indiferent dacă acțiunea civilă este alăturată celei penale sau separată. Decizia judecătorului de cameră preliminară pare să afecteze mai

^[1] Alin. (8) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 94 din O.U.G. nr. 18/2016.

^[2] Alin. (9) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 36 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 243/2019 (M. Of. nr. 429 din 30 mai 2019), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 341 alin. (9) CPP, care exclude posibilitatea de a face contestație împotriva încheierii judecătorului de cameră preliminară cu privire la dispoziția de începere a judecății referitor la faptele și persoanele pentru care, în cursul cercetării penale, a fost pusă în mișcare acțiunea penală, pronunțată în temeiul art. 341 alin. (7) pct. 2 lit. c) CPP, este neconstituțională.

^[3] Alin. (10) al art. 341 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. II pct. 94 din O.U.G. nr. 18/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 663/2014 (M. Of. nr. 52 din 22 ianuarie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 341 alin. (10) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională.

degrabă modul în care, în urma unei acuzații, o instanță de judecată penală chemată să se pronunțe cu privire la fondul acțiunilor penală și civilă poate examina cauza și revizui probele care au fost considerate legale sau ilegale de către judecătorul de cameră preliminară. Nu pare că o astfel de decizie ar afecta în mod similar modul în care o instanță civilă poate examina cazul și probele necesare, atunci când este chemată să soluționeze separat acțiunea civilă, în special în situațiile în care procedura penală s-a încheiat în fața judecătorului de cameră preliminară. În acest sens, Curtea observă că reclamantul a introdus acțiune civilă separată împotriva fostei sale soacre (*pe care a acuzat-o de mărturie mincinoasă în procesul său de divorț – n.a.*). Totuși, nu există dovezi în dosarul cauzei cu privire la rezultatul acelor proceduri, iar Curtea nu poate specula cu privire la care ar fi putut fi acesta. Observă însă că, în conformitate cu normele procedurale interne relevante, hotărârea definitivă a unei instanțe penale are autoritate de lucru judecat în fața instanțelor civile chemate să examineze o acțiune civilă numai cu privire la existența faptei și a persoanei care a săvârșit-o (art. 28 CPP). Aceste condiții nu par să fie îndeplinite în ceea ce privește decizia judecătorului de cameră preliminară. Chiar presupunând că hotărârea sa ar putea fi privită ca o hotărâre definitivă a unei instanțe penale în contextul cadrului juridic intern, Curtea observă că în niciun stadiu al procedurii inițiate de reclamant urmărirea penală nu a fost închisă pe temeiul de fond că fapta soacrei reclamantului nu există sau că ea nu este persoana care a comis-o. În examinarea legalității deciziei procurorului, judecătorul de cameră preliminară s-a bazat pe probele disponibile și a tras concluzii cu privire la responsabilitatea presupusului autor. Cu toate acestea, evaluarea și concluziile sale se refereau doar la faptul că decizia procurorului de a exclude acțiunile fostei soacre a reclamantului din sfera penală și de a închide urmărirea penală a fost legală, având în vedere circumstanțele particulare ale cazului și argumentele reclamantului. Judecătorul de cameră preliminară a confirmat printr-o decizie motivată opinia parchetului că ancheta nu a fost suficientă pentru a stabili cu certitudine dacă fosta soacră a reclamantului este vinovată și a confirmat constatarea că a intervenit prescripția răspunderii penale a acesteia. Curtea constată, de asemenea, că reclamantul nu a susținut în argumentele sale către Curte că decizia judecătorului de cameră preliminară a dobândit autoritate de lucru judecat față de analiza în mod separat a acțiunii civile de către o instanță civilă și că a făcut în mod evident inutilă orice încercare de a-i fi soluționată pe fond acțiunea sa civilă de către instanța respectivă. În plus, reclamantul nu a prezentat niciun alt argument care să sugereze că o acțiune civilă separată împotriva fostei sale soacre ar fi fost neechitabilă *ab initio* sau nu ar fi respectat toate garanțiile prevăzute la art. 6 parag. 1 CEDO. Prin urmare, Curtea nu are motive să creadă altfel. (...) Având în vedere cele de mai sus, măsurile și deciziile luate în cursul procedurii în fața judecătorului de cameră preliminară în circumstanțele cauzei reclamantului nu i-au slăbit poziția în așa măsură încât procedurile ulterioare care au vizat rezolvarea fondului acțiunii sale civile să fi fost neechitabile de la bun început. Constatările Curții nu aduc atingere acțiunilor autorităților naționale de a institui un cadru juridic intern pentru a asigura un nivel sporit de protecție în comparație cu Convenția în ceea ce privește procedurile în fața judecătorului de cameră preliminară. Prin urmare, nu a existat nicio încălcare a art. 6 parag. 1 CEDO (*cauza Mihail Mihăilescu c. României, Decizia din 12 ianuarie 2021, în G. ANGHEL-TUDOR, A. BARBU, A.M. ȘINC, CPP adnotat, p. 713-714*).

2. În cazul în care o instanță este sesizată cu o cauză în fapt și în drept și studiază în ansamblu aspectul vinovăției sau nevinovăției unui justițiabil, caracterul echitabil al procesului impune ca aceasta să nu se pronunțe cu privire la aspectele respective fără a aprecia în mod direct mărturiile prezentate în persoană de inculpatul care susține că nu a săvârșit fapta considerată infracțiune. Persoanele responsabile cu luarea unei decizii cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui inculpat trebuie, în principiu, să fie în măsură să asculte martorii în persoană și să evalueze credibilitatea acestora. Evaluarea credibilității unui martor este o sarcină complexă, care, în general, nu poate fi realizată doar prin simpla citire a declarațiilor scrise. În speță, întinderea puterilor judecătorului de cameră preliminară, în calitate de instanță de control al unei ordonanțe de clasare fără trimitere în judecată, este

definită la art. 341 alin. (6) CPP român. În conformitate cu acest articol, persoana în cauză poate contesta ordonanța de clasare în fața judecătorului de cameră preliminară, acesta din urmă fiind chemat să examineze cauza în fapt și în drept. Astfel, poate confirma sau infirma soluția parchetului sau, mai mult, poate modifica temeiul de drept al acesteia. Prin urmare, Curtea consideră că, atunci când examinează legalitatea și temeinicia soluției parchetului, judecătorul de cameră preliminară se pronunță cu privire la aspectul vinovăției sau nevinovăției justițiabilului în cauză. Revenind la faptele din speță, observă că reclamanții au contestat în fața judecătorului de cameră preliminară temeinicia ordonanței parchetului prin care fuseseră condamnați la plata unei amenzi pentru participarea la o încăierare. Aceștia au pus la îndoială credibilitatea mai multor martori pe ale căror declarații se întemeiasse ordonanța parchetului. În plus, au susținut că ancheta fusese superficială și s-au plâns de refuzul parchetului de a le permite accesul la înscrisurile aflate la dosar. Judecătorul de cameră preliminară a constatat că concluzia parchetului era conformă cu actele și lucrările dosarului și a respins plângerea reclamanților fără a răspunde la niciunul dintre argumentele lor și fără a asculta măcar părțile în cauză. Curtea consideră că, procedând astfel, judecătorul respectiv, care s-a pronunțat în ultimă instanță cu privire la acuzația de participare la o încăierare și a confirmat sancțiunea aplicată reclamanților, le-a limitat în mod semnificativ dreptul la apărare. În consecință, a fost încălcat art. 6 parag. 1 CEDO (cauza *Toma c. României*, Hotărârea din 16 noiembrie 2021, M. Of. nr. 673 din 6 iulie 2022).

Titlul II. Camera preliminară

Art. 342.^[1] Obiectul procedurii în camera preliminară. Obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. [R.A.: art. 300 alin. (1) CPP 1968]

Art. 343.^[2] Durata procedurii în camera preliminară. Durata procedurii în camera preliminară este de cel mult 60 de zile de la data înregistrării cauzei la instanță.

Art. 344.^[3] Măsurile premergătoare. (1) După sesizarea instanței prin rechizitoriu, dosarul se repartizează aleatoriu judecătorului de cameră preliminară.

(2)^[4] Copia certificată a rechizitoriului și, după caz, traducerea autorizată a acestuia se comunică inculpatului la locul de deținere ori, după caz, la adresa unde locuiește sau la adresa la care a solicitat comunicarea actelor de procedură. Inculpatului, celorlalte părți și persoanei vătămate li se aduc la cunoștință obiectul procedurii în camera preliminară, dreptul de a-și angaja un apărător și termenul în care, de la data comunicării, pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Termenul este stabilit de către judecătorul de cameră preliminară, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, dar nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(3) În cazurile prevăzute la art. 90, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu și stabilește, în funcție de complexitatea și particularitățile cauzei, termenul în care acesta poate formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală, care nu poate fi mai scurt de 20 de zile.

(4) La expirarea termenelor prevăzute la alin. (2) și (3), dacă s-au formulat cereri sau excepții ori dacă a ridicat excepții din oficiu, judecătorul de cameră preliminară stabilește termenul pentru soluționarea acestora, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 14/2018 (M. Of. nr. 765 din 5 septembrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor prevăzute de art. 344 alin. (2) din Codul de procedură penală, a stabilit:

^[1] Art. 342 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 219 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Art. 343 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 220 din Legea nr. 255/2013.

^[3] Art. 344 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 221 din Legea nr. 255/2013.

^[4] Alin. (2)-(4) ale art. 344 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 1 pct. 9 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 344 alin. (4) CPP sunt neconstituționale.

„Termenul în care inculpatul, persoana vătămată și celelalte părți pot formula în scris cereri și excepții cu privire la legalitatea sesizării instanței, legalitatea administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală este un termen de recomandare”.

Legislație conexă: art. 58 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 345.^[1] Procedura în camera preliminară. (1)^[2] La termenul stabilit conform art. 344 alin. (4), judecătorul de cameră preliminară soluționează cererile și excepțiile formulate, precum și excepțiile ridicate din oficiu, în camera de consiliu, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul de urmărire penală și a oricăror alte mijloace de probă, ascultând concluziile părților și ale persoanei vătămate, dacă sunt prezente, precum și ale procurorului.

(1)^[3] În cazul în care actul de sesizare se întemeiază pe probe ce constituie informații clasificate, judecătorul de cameră preliminară solicită autorității competente, de urgență, declasificarea sau trecerea acestora la un nivel inferior de clasificare și, după caz, acordă apărătorilor părților și ai persoanei vătămate accesul la informațiile clasificate, condiționat de deținerea autorizației de acces prevăzute de lege. Dacă aceștia nu dețin autorizația de acces prevăzută de lege, iar părțile sau, după caz, persoana vătămată nu își desemnează un alt apărător care deține autorizația prevăzută de lege, judecătorul de cameră preliminară ia măsuri pentru desemnarea unor avocați din oficiu care dețin această autorizație.

(1²) După consultarea autorității competente, judecătorul de cameră preliminară, prin încheiere, poate refuza motivat accesul la informațiile clasificate dacă acesta ar putea conduce la periclitarea gravă a vieții sau a drepturilor fundamentale ale unei persoane sau dacă refuzul este strict necesar pentru apărarea securității naționale ori a unui alt interes public important. În acest caz, informațiile clasificate nu pot servi la pronunțarea unei soluții de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei în cauză.

(2) Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, prin încheiere, care se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(3) În cazul în care judecătorul de cameră preliminară constată neregularități ale actului de sesizare sau în cazul în care sancționează potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii ori dacă exclude una sau mai multe probe administrate, în termen de 5 zile de la comunicarea încheierii, procurorul remediază

^[1] Art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 10 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională.

^[2] Alin. (1) al art. 345 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 37 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 802/2017 (M. Of. nr. 116 din 6 februarie 2018), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 345 alin. (1) CPP, care nu permite judecătorului de cameră preliminară, în soluționarea cererilor și excepțiilor formulate ori excepțiilor ridicate din oficiu, să administreze alte mijloace de probă în afara „oricăror înregistrări noi prezentate”, este neconstituțională.

^[3] Alin. (1)¹ și (1)² ale art. 345 au fost introduse prin art. I pct. 38 din Legea nr. 201/2023.

neregularitățile actului de sesizare și comunică judecătorului de cameră preliminară dacă menține dispoziția de trimitere în judecată ori solicită restituirea cauzei.

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 23/2022 (M. Of. nr. 665 din 4 iulie 2022), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, a admis sesizarea formulată de Tribunalul Brașov, Secția penală, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă actul trebuie verificat pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior și care este termenul-limită până la care ar putea interveni această verificare” și a stabilit:

„Actul prin care procurorul remediază neregularitățile rechizitoriului, în condițiile prevăzute de art. 345 alin. (3) din Codul de procedură penală, nu este supus verificării pentru legalitate și temeinicie de către procurorul ierarhic superior”.

Art. 346.^[1] Soluțiile. (1)^[2] Dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora.

(2) Dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății.

(3) Judecătorul de cameră preliminară restituie cauza la parchet dacă:

a)^[3] rechizitoriul este emis de un procuror necompetent după materie sau după calitatea persoanei ori este neregulamentar întocmit, iar neregularitatea nu a fost remediată de procuror în termenul prevăzut la art. 345 alin. (3), dacă neregularitatea atrage imposibilitatea stabilirii obiectului sau limitelor judecății;

b) a exclus toate probele administrate în cursul urmăririi penale;

c) procurorul solicită restituirea cauzei, în condițiile art. 345 alin. (3), ori nu răspunde în termenul prevăzut de aceeași dispoziții.

(4) În toate celelalte cazuri în care a constatat neregularități ale actului de sesizare, a exclus una sau mai multe probe administrate ori a sancționat potrivit art. 280-282 actele de urmărire penală efectuate cu încălcarea legii, judecătorul de cameră preliminară dispune începerea judecății.

(4¹)^[4] În cazurile prevăzute la alin. (3) lit. a) și c) și la alin. (4), judecătorul de cameră preliminară se pronunță prin încheiere, în camera de consiliu, cu citarea părților și

^[1] Art. 346 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 223 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) și (2) ale art. 346 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. 1 pct. 11 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

^[3] Lit. a) de la alin. (3) al art. 346 este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. 1 pct. 39 din Legea nr. 201/2023.

^[4] Alin. (4¹) și (4²) ale art. 346 au fost introduse prin art. 1 pct. 12 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că

a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Încheierea se comunică de îndată procurorului, părților și persoanei vătămate.

(4)² În cazul prevăzut la alin. (3) lit. b), restituirea cauzei la procuror se dispune prin încheierea prevăzută la art. 345 alin. (2).

(5) Probele excluse nu pot fi avute în vedere la judecata în fond a cauzei.

(6) Dacă apreciază că instanța sesizată nu este competentă, judecătorul de cameră preliminară procedează potrivit art. 50 și 51, care se aplică în mod corespunzător.

(7) Judecătorul de cameră preliminară care a dispus începerea judecării exercită funcția de judecător în cauză. [R.A.: art. 300 alin. (2) și art. 332 CPP 1968]

Art. 347.^[1] Contestația. (1)^[2] În termen de 3 zile de la comunicarea încheierilor prevăzute la art. 346 alin. (1)-(4²), procurorul, părțile și persoana vătămată pot face contestație. Contestația poate privi și modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor.

(2) Contestația se judecă de către judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară celei sesizate. Când instanța sesizată este Înalta Curte de Casație și Justiție, contestația se judecă de către completul competent, potrivit legii.

(3)^[3] Contestația se soluționează în camera de consiliu, cu citarea părților și a persoanei vătămate și cu participarea procurorului. Dispozițiile art. 345 și 346 se aplică în mod corespunzător.

(4)^[4] În soluționarea contestației nu pot fi invocate sau ridicate din oficiu alte cereri sau excepții decât cele invocate sau ridicate din oficiu în fața judecătorului de cameră preliminară în procedura desfășurată în fața instanței sesizate cu rechizitoriu, cu excepția cazurilor de nulitate absolută.

Notă. Prin Decizia nr. 18/2017 (M. Of. nr. 312 din 2 mai 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 347 alin. (1) din Codul de procedură penală – în redactarea anterioară modificării prin Legea nr. 75/2016 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2014 pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu următorul conținut: „În termen de 3 zile de la comunicarea încheierii prevăzute la art. 346 alin. (1), procurorul și inculpatul pot face contestație cu privire la modul de soluționare a cererilor și a excepțiilor, precum și împotriva soluțiilor prevăzute la art. 346 alin. (3)-(5)” – și a constatat că soluția legislativă care exclude posibilitatea de a face contestație împotriva soluției prevăzute la art. 346 alin. (2) este neconstituțională.

soluția legislativă cuprinsă în art. 346 alin. (1) CPP, potrivit căreia judecătorul de cameră preliminară se pronunță „fără participarea procurorului și a inculpatului”, este neconstituțională.

^[1] Art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 102 pct. 224 din Legea nr. 255/2013.

^[2] Alin. (1) al art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 13 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 631/2015 (M. Of. nr. 831 din 6 noiembrie 2015), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că soluția legislativă cuprinsă în art. 347 alin. (1) CPP, potrivit căreia numai „procurorul și inculpatul” pot face contestație, este neconstituțională.

^[3] Alin. (3) al art. 347 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 13 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016. Menționăm că, prin Decizia nr. 641/2014 (M. Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 347 alin. (3) CPP raportate la cele ale art. 344 alin. (4), art. 345 alin. (1) și art. 346 alin. (1) din același cod sunt neconstituționale.

^[4] Alin. (4) al art. 347 a fost introdus prin art. 1 pct. 14 din O.U.G. nr. 82/2014, articol modificat prin Legea nr. 75/2016.

Legislație conexă: art. 34 alin. (4) lit. b) și d) și art. 59 alin. (2) din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022).

Art. 348.^[1] Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară. În procedura de cameră preliminară, asupra măsurilor preventive se pronunță judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată cu rechizitoriul.

^[1] Art. 348 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 40 din Legea nr. 201/2023. Menționăm că, prin Decizia nr. 437/2017 (M. Of. nr. 763 din 26 septembrie 2017), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 348 alin. (2) CPP și a constatat că sintagma „sau, după caz, judecătorul de cameră preliminară de la instanța ierarhic superioară ori completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție, investit cu soluționarea contestației” din cuprinsul acestora este neconstituțională. Anterior modificării art. 348 prin Legea nr. 75/2016, prin Decizia nr. 5/2014 (M. Of. nr. 80 din 30 ianuarie 2015), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, stabilise că judecătorul de cameră preliminară de la instanța sesizată prin rechizitoriul, a cărui încheiere prin care s-a dispus începerea judecătii a fost atacată cu contestație, are competența de a se pronunța asupra măsurilor preventive, conform dispozițiilor legale care reglementează măsurile preventive în procedura de cameră preliminară, până la soluționarea contestației prevăzute în art. 347 CPP.